

Příloha: Překlad vybraných ustanovení z pinkasu třebíčské židovské obce  
Olga Sixtová

**1. Povolený počet hostí na náboženských oslavách a způsob jejich zvaní (1672), Pinkas Třebíč, fol. 50a, čl. 180.<sup>323</sup>**

Ohledně pozvání na náboženské hostiny (*seudot micva*) se bude postupovat takto: balebos, který na repartici daně přispívá od [jednoho] vídeňského feniku [?] <sup>324</sup> do jednoho krejcaru včetně, smí spolu s příbuznými (*psulej edut*) <sup>325</sup> pozvat jen dvacet pět mužů. Od 1 krejcaru až do 2 krejcarů včetně [smí pozvat] třicet mužů spolu s příbuznými. Od 2 krejcarů výše si za každý [další] krejcar až do 8 krejcarů včetně může pozvat o pět lidí více [a to až do] šedesáti mužů. Do celkového počtu se nezapočítávají zaměstnanci obce ani starší a obecní starší. Ale více než šedesát mužů kromě zaměstnanců obce a starších

**2. Postihy za brání hazardních her či poskytování prostor pro ně pro členy obecní samosprávy i pro běžné členy obce (1708–1709), Pinkas Třebíč, fol. 73b, čl. 44.<sup>326</sup>**

Pokud by se zjistilo, že by se v některém domě hrálo v kostky nebo [hrály] karty, tak ať by hrál sám balebos, anebo by v [jeho] domě hráli jiní muži či ženy, mládenci či dívky, bude nad nimi vynesena rozsudek [takto]: pokud dotyčný muž v daném roce zastává nějaký úřad, nesmí od daného dne až do uplynutí dvou let žádný úřad zastávat a svého [stávajícího] úřadu musí být ihned zbaven. A pokud ne (tj. pokud žádný úřad nezastává), nesmí být od daného dne až do uplynutí dvou let žádným úřadem pověřen, jelikož dovolil, aby se v jeho domě hrály [hazardní hry], anebo i sám hrál. A podle uvážení starších

Zatřetí. O šabat a svátcích je zakázáno držet si hudebníky, ať by to bylo u kohokoli, třeba i u ženicha a nevěsty. Mohou být najímáni pouze na svatby a foršpíly <sup>346</sup> po skončení šabatu (*mocaej šabat*) před svatbou a také po skončení šabatu po svatbě, ale každopádně v zimě ne déle než do 10 hodin, nejdéle pak do 11 <sup>347</sup> hodin, v létě až do půlnoci, ale více ne. A také [nesmějí] hudebníci vyhrávat déle než ve stanovených hodinách pod pokutou dvou říšských tolarů pro hudebníky, kteří by toto porušili. A hudebníkům je zakázáno, aby vyhrávali mladíkům a pannám také v ostatních, tedy všedních dnech.

Začtvrté. Žádný balebos a žádná žena, ať svobodná, či provdaná, nesmí ve svém domě poskytovat místo mladíkům či balebosům a pannám ani k [hazardním] hrám, ani k společným hostinám a setkáním, tedy aby mohli přijít a hrát hry a dopouštět se lehkovážností, ať by to bylo v jeho [nebo její] přítomnosti, či nikoli. Toto je naprosto zakázáno a bude vždy potrestáno: dotyčný muž či žena budou pokutováni ve výši deseti říšských tolarů, z nichž polovina připadne vrchnosti, tedy duchodenskému úřadu, <sup>348</sup> a z druhé půlky připadne polovina obecní pokladně a polovina spolku pro navštěvování nemocných,

## Rychnov nad Kněžnou

[fol. 1b]

### Jedna

Počátkem všeho je bát se Boha a následovat jeho svatou Tóru a dodržovat jeho zákony a přikázání, jak je psáno v jeho Tóre atd. A poté by měl každý vědět, že nad ním stojí vrchnost a té se líbí, co je spravedlivé a správné, a též že má ctít starší, kteří mu budou nadřízeni, a být jich poctivě poslušen.

### Dva

Každý rok prvního polosvátečního dne svátku Pesach mají být nově obsazeny úřady a mají být ustanoveni dva starší a dva představení dobročinného fondu. A takto se to bude po právu provádět: přísežný písař má vypsát členy obce, kteří jsou plátcí daně,<sup>8</sup> a kteří jsou k tomu [tudíž] vhodní, příbuzné i nepříbuzné, vloží je do urny a vytáhne tři způsobilé muže a jednoho náhradníka. A tito jsou oprávněni učinit staršími a představenými, koho budou chtít, a nikdo jim nemá co odporovat. Na každý pád nesmějí staršími a představenými [učinit] nikoho, kdo neumí psát a číst. Tři dny před novým obsazením úřadů jsou starší povinni [toto] ohlásit u vrchnosti, nechť je vyvýšen její majestát,<sup>9</sup> a tedy nic nesmí být konáno, aniž by byl přítomen někdo od vrchnosti. Toto se má dít kvůli větší spravedlivosti.

## 14

[fol. 3b] Starším je též dovoleno bez povolení představenstva (*kahal*) pro potřebu obce (*kahal*)<sup>19</sup> vybírat platy až do výše dvou říšských tolarů a ne více. Rovněž když starší předkládají představenstvu účty a našly by se dva říšské tolary, [které by ve vyúčtování nesouhlasily,] pak je nemusejí účetně vykazovat, jelikož se mohou naskytnout drobné<sup>20</sup> výdaje, [kdy] člověk nemůže na vše pamatovat. Na každý pád jsou starší povinni podat poctivé vyúčtování za celý rok před novým obsazováním úřadů.

## Rožmberk

5 Při obnovování starších nebo obecních starších [se má], jak je zvykem ve všech obcích, volit v tajném hlasování (*polteren*)<sup>351</sup> nebo vložit do urny jméno každého a musejí být přítomni rabín (*more cedeck*) nebo přísežný písař a ti vytáhnou jména mužů z urny. A ten, kdo je vylosován, má volbu navrhnout jednoho [kandidáta] a každý<sup>352</sup> musí říci ano či ne, aby se to dělo řádně.<sup>353</sup>

18

Nikdo se nesmí opovážit porazit žádný kus dobytka ať pro sebe, nebo pro někoho jiného, jediné a pouze šochet, který bude v dané době [ve funkci].<sup>34</sup> A pokud se [někdo] opováží a nějaký kus dobytka pro sebe nebo pro někoho jiného bez vědomí šocheta porazí, zaplatí důchodenskému úřadu pokutu pro vrchnost dva říšské tolary, leda by mu dal povolení přísední pisař, pak je výše uvedené pokuty zproštěn.

19

Dodávky ze zámku, jako jsou ryby, drůbež, výrobky nebo ostatní věci, budou rozdělovány způli dle repartice daně (*schum*),<sup>35</sup> způli rovným dílem (*left gulgolet*),<sup>36</sup> stejně chudým jako bohatým. Také dobytek ze zámku, ať velký, či malý, bude rozdělován způli dle repartice daně, způli z hlavy, a to i těm, kdo nejsou řezníci. Dva dny před dodávkami<sup>37</sup> dobytka ze zámku a tři dny po nich řezníci nesmějí prodávat žádné [jiné] maso než to, které je dodáváno vrchností, pod pokutou dva říšské tolary pro vrchnost.

Devatenáct

[fol. 12b] Ve věci dodávek ze zámku je vždy třeba hledět, aby bylo ve prospěch obce (*kahal*) vše prodáno najednou – nikoli po troškách rozprodat to nejlepší a horší nechat bez užitku<sup>38</sup> – a peníze byly ihned uloženy do obecní pokladny. A pokud by se [ne]našel jeden kupující,<sup>39</sup> má se postupovat takto: třetina

22

Nikdo se nesmí opovážit poskytnout bydlení někomu, kdo by neměl sídelní právo v naší obci a obchodoval by a neplatil [přitom] daně a dávky na podporu členů obce.<sup>40</sup> A pokud by to někdo porušil a takové lidi ve svém domě přechovával, zaplatí pokutu čtyři říšské tolary, půl pro vrchnost a půl pro představenstvo. Tudíž pokud by chtěl někdo u sebe přechovávat příbuzného nebo příbuznou, kteří žádný obchod neprovozují, nemůže mu v tom být bráněno.

A pokud by byli v podezření, že se přece jen obchodem zabývají, pak dotýčný odpřisáhne před otevřeným svatostánkem, že se žádným obchodováním v naší obci zabývat nechtějí. Nikomu, žádnému cizinci nemůžeme bránit, aby se zabýval obchodem, pouze a jediné jelikož my, členové rychnovské obce, musíme v každé obci platit pardon, jsou oproti tomu i oni nám povinni platit pardon.

25

Jestliže se chce někdo z nás z naší obce stěhovat, ať chudý, či bohatý, máme si počínat takto: jestliže se chce stěhovat do vzdálenosti pěti mil<sup>41</sup> odtud od rychnovské obce, pak takové stěhování nelze chápat jako vystěhování, nýbrž je pokládán za jednoho z nás a je povinen platit všechny daně a dávky, jako by bydlel v naší obci, a nemůže se na něj vztahovat žádné [zvláštní] ustanovení.<sup>42</sup>

Jestliže se však chce stěhovat pět mil odtud a dále, bude pro něj platit toto: pokud by nebyl plátcem daně,<sup>46</sup> bude každý rok platit jeden říšský tolar poplatku za právo usedlosti. A pokud by byl plátcem daně, zaplatí poměrnou část daně až do nové repartice daně a poté každoročně dva říšské tolary poplatku za právo usedlosti. Na každý pád bude do knihy představenstva zapsáno, odkdy se vystěhoval, a ať přijde kdykoli, své právo neztratil. A pokud se někdo vystěhovává a nemá od představenstva nic napsáno a zůstane mimo [obec] po souvislé tři roky, pak tento člověk své právo ztratil. A pokud by se někdo takový do naší obce vrátil a někdo by ho přijal, zaplatí dotyčný, který ho přijme, pokutu šest říšských tolarů, půl pro vrchnost a půl pro představenstvo, a své právo má nadále ztraceno.

#### Sobědruhy

*5. Přijetí Mošeho Schorra za člena obce, v neděli 2. chešvanu 440 (8. října 1679), Pinkas Sobědruhy, fol. 18b*

V neděli 2. chešvanu roku 440 předstoupil Moše Schorr před starší a obecní starší a požádal, aby byl přijat za balebose zde v Sobědruhách jako jeden z členů obce a nesl [spolu s ostatními] obecní břemeno.<sup>280</sup> Proto bylo na jednání představenstva odsouhlaseno, že má být přijat za balebose za těchto podmínek: ode dneška až do uplynutí tří let nesmí být zvolen do žádných úřadů,

#### Rychnov

27

Pokladna má vždy stát v obecním domě (*bejt ha-kahal*), aby byla chráněna, a mají na ní být čtyři zámky a starší a představení dobročinného fondu, kteří v dané době budou v úřadu, mají každý mít zvláštní klíč, aby jeden bez druhého nemohli do pokladny jít. A pouze tehdy, když je zapotřebí [na zaplacení

#### Golčův Jeníkov

*16. Zákaz prodeje sedadel neosedlým, v pondělí 19. ijaru 564 (30. dubna 1804), Pinkas Golčův Jeníkov, fol. 67b.*

Níže uvedeného dne schválili členové obce společně s představenými dobročinného fondu (*kirchen fêtr*), že od nynějška nadále je dovoleno prodat sedadla v synagoze jen tomu, kdo má v tomto pinkasu zapsáno, že má sídelní právo v obci a veškerá další práva s ním spojená. Kdo však v pinkasu sídelní právo a práva s ním spojená zapsána nemá, ten není oprávněn opatřit si místa v synagoze, byť by bydlel zde [v obci], a tím spíše je zakázáno prodávat místa obyvatelům sousedních osad, kteří do naší synagogy docházejí, a to jak jednotlivci prodávajícími vlastní místa, tak i představenými dobročinného fondu, kteří by prodávali místa náležející fondu osobám bez sídelního práva i osobám z blízkých i vzdálených osad. A slova představenstva nepotřebují potvrzení, učiněno zde v Jeníkově dnes, v pondělí 19. ijaru roku 564, a na důkaz toho se podepisují [...].<sup>579</sup>

**a) Smlouva s Janem Adamem Hrzánem z Harasova, 16. října 1668, Pinkas Sobědruhy, ff. 6a–b.<sup>117</sup>**

[fol. 6a]

Dnes, dne uvedeného na konci, je uzavřena trvalá smlouva se sobědružskými Židy v následující podobě:

1. Ochranný poplatek (*šuc gelt*) a šafránový poplatek<sup>118</sup> (*zafran gelt*) a [ostatní], co kromě toho platí údliční Židé, jsou i sobědružští napříště povinni platit v řádné lhůtě, polovinu o sv. Jiřím a polovinu o sv. Havlu. Pokud jde o uplynulou dobu, po kterou již v Sobědruhách bydlí, jsou od data, kdy se sem nastěhovali, až do nyní stanoveného dne sv. Havla povinni [důchodenskému] úřadu proti kvitanci složit a odvést tolik, kolik za takovou dobu platí údliční Židé.
2. Uvedení Židé nesmějí bez vědomí a souhlasu vrchnosti pod pokutou deset kop [míšeňských] nikoho jiného u sebe trpět a nechat bydlet. Sami se s křesťany nesmějí kromě obchodování nijak mísit ani [jejich] děti učit něco židovského.
3. Po postavení domů jsou povinni platit z nich nájemné, z něhož jim budou odečteny případné náklady na stavební úpravy.
4. Domy musejí stavebně udržovat a nic na nich svévolně nenechat zkazit, jinak to jsou povinni napravit a nahradit.
5. Bez předchozího uvědomění úřadu není nikdo oprávněn se odstěhovat, a pokud by hodlal svůj dům obsadit za nájem nějakou jinou vhodnou osobou, která jeho dluhy může uhradit, [pak] kdyby se tak nestalo, ručí všichni přítomní za všechny jeho dluhy a tyto zaplatí.
6. Pokud by vrchností neměli být dále trpěni, aby zde bydleli, jsou za domy jim postavené povinni po srážkách zaplatit bez jakéhokoli odmlouvání a vytáček. Oproti tomu jsou ale oprávněni, jak nejlépe budou schopni, zužítkovat dřevěné věci a vše, co by se v opouštěných domech nalézalo.

<sup>117</sup> Původní německý dokument byl obecním písařem přepsán hebrejským písmem.

<sup>118</sup> Poplatek vrchnosti zavedený namísto naturální dávky v koření.

7. Oproti tomu, pokud toto vše budou řádně dodržovat, slibuje vrchnost, že je stejně jako údlické Židy bude chránit a podporovat a jsou oprávněni ke svému největšímu prospěchu obchodovat, urovnávat své spory (*cu schlechten*) a provozovat všelijaké způsoby obživy (*bantiring*).

Nyní následuje specifikace toho, co mají Židé ročně platit:

1. nájem z domů – 7 zlatých,
2. ochranný a šafránový poplatek od každého manželského páru – 7 zlatých 40 krejcarů,
3. za užívání domu, polovina ze všeho [?] – 3 zlaté 9 krejcarů,
4. nájem ze synagogy (*šul*) – 12 zlatých,
5. za neodebírání [...] <sup>119</sup> – 12 zlatých.
6. Veškeré dříví, které potřebují, jsou povinni brát z vrchnostenských lesů za levnou cenu, pokud by ale vrchnost žádné nechtěla prodat, smějí si toto jinak, jak nejlépe svedou, nakoupit. <sup>120</sup>
- [fol. 6b] 7. Dobré pivo jsou též povinni brát od vrchnosti pod pokutou 5 kop [míšeňských] pro toho, kdo by jednal proti tomuto nařízení.
8. Uvedení Židé též slíbili, že jelikož jsou ušetřeni toho, aby museli odebírat dobrou kůži [?], zkrátka (*in suma*) všechno jiné podobné zboží, jsou milostivé vrchnosti ode dneška do důchodenského úřadu ve Skalce <sup>121</sup> povinni ročně odvést 20 zlatých, na sv. Jiřího 10 zlatých a na sv. Havla 10 zlatých.
9. Za pozemky, na nichž jsou domy postaveny, jsou nyní a na věčné časy povinni vlastníkovu pozemku <sup>122</sup> ročně platit 8 kop [míšeňských].
10. Za toto zboží [?] dávají pokaždé na sv. Martina a na nový rok 5 zlatých *meziga*. <sup>123</sup>

<sup>119</sup> Nerozluštěno (*fichs* či *fehcs*?).

<sup>120</sup> Snad mělo zde navázat předchozí číslování článků, tj. čl. 8 a dále?

<sup>121</sup> Viz s. 241, pozn. 211.

<sup>122</sup> Tj. patrně vrchnosti.

<sup>123</sup> Výraz je odvozen od heb. kořene *šm*, tj. „smísit víno“ (s vodou či kořením), „nalít“, „nabídnout nápoj“, ale zjevně s posunutým významem ovlivněným jid. *šenken*, „nalít“, ale i „obdarovat“ (k vývoji druhého významu viz *DWB*, heslo *schenken*), který je doložen i v Pinkasu Sobědruhy, fol. 43a (ed. 2b, č. 19), a v nedatovaném soupisu takových dáreků nežidovským úředníkům a hodnostářům pocházejícím z teplické židovské obce, ca polovina 17. století (SOA Litoměřice, pobočka Děčín /Děčín-Podmokly/, fond Velkostatek Teplice, Židovská obec, inv. č. 973, Spisy 1820–1847, b. d., č. kartonu 420). V policejním řádu pro postoloprtské Židy z roku 1726 (ed. 3c, čl. 29) se v podobném smyslu vyskytuje výraz *schmiralien*: „Die presenten oder wie es die Juden schmiralien nennen [...]“.

11. Uvedení Židé souhlasili, že pálení a šenkování pálenky jsou ušetření za poplatek 80 zlatých ročně. Oproti tomu nemají být ani námi, ani našimi následovníky tímto zatěžováni. Pálenku, kterou by ale Židé potřebovali pro sebe, nejsou povinni nadále [?] od vrchnosti brát.

Nakonec všichni Židé svolili a slíbili ručit jeden za všechny a všichni za jednoho a ničím se nezaštiťovat,<sup>124</sup> nýbrž znění této smlouvy a slibu naplňovat a zadosti jim činit [?].

Na uznání toho jsou připraveny dva stejně znějící exempláře a oběma stranami podepsány a zpečetěny. Stalo se zde 16. října 1668.

Jan Adam Hrzán z Harasova

*10. Parnas ha-chodeš nesmí funkci zastávat déle než čtyři týdny, v úterý 8. sivanu 457 (28. května 1697), Pinkas Sobědruhy, fol. 28a.*

Dnes, v úterý, den po svátku (*Isru chag*) Šavuot,<sup>156</sup> schválili starší a obecní starší jednohlasně, že napříště nesmí parnas ha-chodeš zastávat funkci déle než čtyři týdny, tj. měsíc, leda by tomu, aby funkci mohl předat a učinit vyúčtování, zabránila nějaká známá nevyhnutelná překážka, a to pod pokutou 6 zlatých, půl pro vrchnost a půl pro dobročinný fond. Učiněno o *Isru chag* roku 457. [...]<sup>157</sup>

*14. Odměny rabínovi (more cedek), učiteli a šamašovi za úkony související se svatbami, v neděli o Purimu 459 (15. března 1699), Pinkas Sobědruhy, fol. 36a.*

S pomocí Boží byly po rozvážení staršími a obecními staršími<sup>162</sup> schváleny odměny pro rabína (*more cedek*), učitele a šamaše za úkony související se svatbami v obci. A takto se to bude beze všech hádek a svárů dít: rabínovi náleží od ženicha z každého sta zlatých věna (*nadan*), které strany věnují, jeden rýnský zlatý a 10 krejcarů a učiteli 30 krejcarů. A příjmy za napsání ketuby a ostatních dokladů o nabytí majetku (*kinjanim*)<sup>163</sup> si rabín a učitel mají rozdělit rovným dílem.<sup>164</sup> Šamašovi náleží z každé svatby 15 krejcarů. A bylo výslovně řečeno ohledně výše stanovených 30 krejcarů pro učitele, že po celou dobu, kdy bude Zalman, syn J. z Mikulova,<sup>165</sup> v obci učitelem, náleží mu tato suma. A po něm bude tato suma patřit šamašovi, který bude v té době v obci zaměstnán. A oněch 15 krejcarů pro šamaše, totiž pro Herše, obecního sluhu (*mešaret de-kahal*), ty budou po něm náležet každému obecnímu sluhovi,

který bude v obci zaměstnán, za postavení chupy. Toto vše bylo přijato dnes, v neděli o Purimu 459, a starší a obecní starší se na potvrzení podepsali [...].<sup>166</sup>

7 Kantor<sup>245</sup> a šamaš jsou od platby pardonové daně z půjčování obecních peněz na úrok osvobozeni, jedině pokud jsou ve službě obce. Pokud ale někdo z členů obce či sluha či služka svěří peníze někomu, kdo je ve službě obce, aby je za ně půjčil na úrok, pak jsou [tito obecní zaměstnanci] povinni je zdanit jako každý člen obce.

*6. Dluhy na dani a zastavení svitku Tóry, v úterý 12. kislevu 441 (3. prosince 1680), Pinkas Sobědruby, fol. 14b.*

Zapisujeme na památku do knihy,<sup>284</sup> že někteří členové obce nebyli s to v dané chvíli odvést jim vyměřenou daň vrchnosti, proto byli starší a obecní starší nuceni zastavit u obyvatel svaté obce Jirkova<sup>285</sup> jeden svitek Tóry za 12 zlatých a peníze byly okamžitě použity na zaplacení daně a některým lidem bylo na jejich daň poskytnuto,<sup>286</sup> proto když jim Hospodin přilepší,<sup>287</sup> dá každý tolik, kolik činil jeho podíl na oněch penězích, aby mohla být Tóra vyplacena. Za tímto účelem jsme vyhotovili níže uvedený soupis [...].<sup>288</sup>

Golčův Jeníkov

7 Parnas ha-chodeš [dobročinného fondu] je povinen o každém šabatu a svátku vyznačit v záznamní desce,<sup>425</sup> kdo si kupuje *micvot* a tak podobně, a to pod pokutou patnáct krejcarů, pokud toto překročí. A ten, kdo si *micvot* kupuje o všedním dni, zaplatí ihned a taktéž zaplatí ihned ten, kdo si o polosvátečním dni zakoupí místo [k recitování?] amidy společně s kantorem a s etrogem.<sup>426</sup>

8 Pokladnička s dobročinným fondem bude v rukou parnase ha-chodeš [dobročinného fondu] a klíč od ní v rukou druhého představeného a takto se budou střídat.

9 Poplatky za *micvot* o šabatu a svátku: ten, kdo si nějaké *micvot* koupil, musí polovinu zaplatit před Pesachem a polovinu před Roš ha-šana, ale to, co se kupuje o Roš ha-šana a na Jom kipur, je [kupující] povinen zaplatit ihned po Roš ha-šana a Jom kipur.

13 Starší,<sup>430</sup> byť by to byl kdokoli, musí být vyvolán k Tóře (*chijuv*) o každém šabatu a o prvním dni svátku a o jednom dni z Vysokých svátků jako třetí. A pokud bude v obci rabín (*more cedek*), pak musí být k Tóře vyvolán jako třetí a starší jako čtvrtý.

14 Pokud se o šabatu bude konat obřízka, bude funkce segena<sup>431</sup> patřit otci obřezávaného chlapce, za což zaplatí 7 krejcarů 3 malé peníze [?],<sup>432</sup> a kromě šesti mužů a toho, který čte přídavný text z Proroků (*maftir*), vyvolá k Tóře deset mužů jako o ostatních šabatech. A vyjmutí a uložení a pozdvihování a rolování svitku Tóry prodá tomu, kdo je koupí. A taktéž

15 pokud se bude konat svatba, bude funkce segena<sup>433</sup> o šabatu po svatbě patřit dvěma družbům a každý z družbů zaplatí před svatebním obřadem 15 krejcarů a smějí přidat ještě pět vyvolaných (*kruim*).

16 Ženich zaplatí dobročinnému fondu poplatek za svatební baldachýn (*maot chupa*) čtyřicet pět krejcarů. Ten, kdo si bude o šabatu nebo svátku připomínat výročí úmrtí příbuzného (*jarcajt*), musí být vyvolán k Tóře (*chijuv*) a za to zaplatí do dobročinného fondu 7 krejcarů 3 malé peníze [?]<sup>434</sup> s výjimkou Vysokých svátků.

17 Pokud půjde nějaká rodička o šabatu do synagogy, pak manželovi této rodičky připadá funkce segena,<sup>435</sup> za což zaplatí 7 krejcarů 3 malé peníze [?].<sup>436</sup> Ale počet vyvolaných rozšiřovat nesmí.<sup>437</sup>

<sup>431</sup> Heb. *sagan* (dosl. původně „velitel“ nebo „pobočník“), dle způsobu zápisu vyslovováno *segen* nebo *sejgen*, ukazoval vyvolanému místo, kde má číst, anebo určoval pořadí vyvolávaných při čtení z Tóry; v Golčově Jeníkově též snad určoval, kdo bude vyvolán.

70 Jelikož byla místa v synagoze rozprodána jednotlivcům podle seznamu, který je vypsán výše, [to jest] dvacet jedna jednotlivých míst, bude takto [dále] postupováno: každý jednotlivec má dovoleno své místo směnit s někým z obyvatel obce nebo [je někomu z obce] prodat, [fol. 86b] ale jiný člověk, který není obyvatelem obce, nemá povoleno si žádné místo v synagoze koupit. Pokud by se stalo, že by se některý z obyvatel obce z obce stěhoval a nemohl by své místo v synagoze prodat, pak je předním členům města (*tovej ha-ir*) uloženo, aby tomuto členu obce písemně potvrdili, že mu ono místo v synagoze patří a může je prodat, kdykoli bude chtít a najde kupce.<sup>496</sup>

*13. Spolek pro čtení Žalmů je oprávněn rozšiřovat počet vyvolaných, za což musí deset členů spolku zůstat v synagoze na pravidelné bohoslužby kvůli zajištění minjanu, 8. sivanu 543 (8. června 1783), Pinkas Golčův Jeníkov, fol. 178b.*

V neděli 8. sivanu, den po svátku Šavuot (*Isru chag*) tohoto roku, [roku] 543, svolali starší a obecní starší členy spolku pro čtení Žalmů (*chevra kadiša de-tehilim*) a za přítomnosti většiny obce schválili, že od nynějška bude představeným spolku povoleno rozšiřovat počet jejich vyvolaných ke čtení Tóry každý týden, jak se jim zlíbí, podle jejich finančních možností. A za to jsou členové spolku, totiž oněch deset mužů, kteří pravidelně každodenně ráno před bohoslužbou recitují žalmy, povinni zůstat po odrecitování žalmů a *Šir ha-jichud* v synagoze až do skončení bohoslužby. A také musejí soustavně docházet na odpolední a večerní modlitbu ať ve všední den, či o šabat. Totiž o šabat ráno se musejí účastnit bohoslužby v synagoze vedené obecním kantorem, aby v synagoze nechybělo kvórum deseti mužů, a také o odpolední modlitbě a o *mocaej šabat* musejí být v synagoze přítomni. A toto vše je jim uloženo konat v létě i v zimě, aby nechybělo „vonné víno“,<sup>565</sup> aby pravidelná bohoslužba v synagoze nebyla ani jednou znemožněna. A na podporu tohoto spolku starší a obecní starší společně s většinou obce dovolili představeným spolku, aby pravidelně každou neděli obcházeli v synagoze s pokladničkou a též v předvečer každého veřejného půstu (*taanit cibur*),<sup>566</sup> o Hošana raba a též aby o každém šabat – navíc k rozšíření, které je o každém šabat v pravomoci kantora (*š"c*) – rozšířili počet sedmi vyvolaných o jednoho na podporu spolku a na podporu tohoto se i spolek zavázal věnovat každý týden šest krejcarů. Učiněno za přítomnosti všech výše uvedených a na příkaz starších a obecních starších a představených spolku se podepisují, Jicchak ha-Levi z Holešova.

*4. Potrestání člena obce ve věci odmítnutí funkce při čtení Tóry a jejím znevážení, ve středu 6. tamuzu 491 (10. nebo 11. července 1731), Pinkas Golčův Jeníkov, fol. 88a.*

Výše uvedeného dne<sup>588</sup> byl předvolán pan Abraham, *sg"l*, kvůli sporům a svárům, které od jisté doby podněcoval, a obzvláště, jelikož znovu nechal svitek Tóry po drahnou dobu ležet na bimě a odmítl se ujmout funkce segena,<sup>589</sup> což bylo pro svitek Tóry velikým zneuctěním. A vedl si i jinak tak, jak se nepřísluší balebosovi, proto jsme my níže podepsaní přikázali, že nejdříve musí složit tři zlaté do dobročinného fondu naší obce, přičemž on dokonce i toto odmítl a nechtěl přijmout, proto [zde zapisujeme] na připomínku: dokud ony tři zlaté nesloží, nesmí mu být přenechána žádná *micva*<sup>590</sup> ani nesmí být vyvolán k Tóře, učiněno výše uvedeného dne. A dokonce i kdyby v synagoze nebyl žádný jiný levita, nebude [k Tóře vyvolán] on a místo levity bude vyvolán kohen. [...]<sup>591</sup>